

WPROWADZENIE

Profesor Bolesław Niemierko w rozlicznych swoich opracowaniach naukowych konstruował ze szczególnym upodobaniem modele cztero-elementowe. Cztery wymiary ma model treści kształcenia obejmujący cele, materiał, wymagania i czas, w którym treść planowana przekształca się w procesie dydaktycznym w treść poznawaną a potem – opanowaną przez ucznia. Z czterech kategorii zbudowana jest taksonomia ABC celów kształcenia. Cztery elementy składają się na model uproszczonej typologii badań dydaktycznych. Czworko jest bohaterów, których doświadczenia prowadzą czytelnika przez *Ocenianie szkolne bez tajemnic*. Także problematyka wielu konferencji z cyklu Diagnostyka Edukacyjna zamykała się w czterech grupach tematycznych. Przykłady, oczywiście, można by mnożyć...

W kontekście owych *kwarto-inklinacji* Profesora, niniejszy tom dedykowany Jubilatowi przez Przyjaciół, Współpracowników i Uczniów, nie mógł składać się z innej, niż cztery, liczby rozdziałów.

Pierwszy z nich, zatytułowany *Profesor Bolesław Niemierko*, otwiera biografia Jubilata, napisana przez jego wieloletnią bliską współpracownicę, Elżbietę Kowalik. Autorka przypomina w niej ważne wydarzenia z życia Profesora, zwłaszcza związane z Jego pracą naukową i zawodową. Drobek naukowy Jubilata odzwierciedlają załączone wykazy najważniejszych publikacji oraz rozpraw doktorskich napisanych pod Jego kierunkiem.

Zaczątkiem tych dziś tak imponujących osiągnięć były prowadzone przed laty pod kierunkiem Profesora międzynarodowe i krajowe badania osiągnięć uczniów, oparte na pomiarze dydaktycznym. Owe pionierskie działania przywołują we wspomnieniach Jego Przyjaciele i Współpracownicy: Jerzy Nowik, Tadeusz Patrzalek, Henryk Szaleniec, Czesław Ficner. Natomiast do przeszłości stosunkowo nieodległej, bo obejmującej „zaledwie” dziesięcioletnią działalność seminarium doktoranckiego prowadzonego przez Profesora Niemierkę na Uniwersytecie Gdańskim, powraca w swoim szkicu Roman Sokulski, oddając niezwykły klimat tamtych spotkań naukowych.

Zainteresowania Jubilata dydaktyką i diagnostyką edukacyjną, zaowocowały nie tylko licznymi Jego publikacjami. Ich trudnym do prze-

cenienia efektem są trwające od lat przyjaźnie oraz niezliczona rzesza Uczniów Profesora, zainspirowanych Jego myślą naukową do własnych poszukiwań badawczych. W niniejszym tomie rozważania dydaktyczno-dyagnostyczne zaczyna swym polonistycznym szkicem profesor Zenon Uryga. Niemierkowskie inspiracje dydaktyczne znajdują zaś swą egzemplifikację w historycznej refleksji Zofii Serwy oraz w licznych tekstach napisanych przez przyrodników i nauczycieli przedmiotów ścisłych, którzy hojnie czerpali z myśli naukowej Jubilata. Julian Ochendusko dzieli się swą refleksją nad Profesorskimi inspiracjami w kształceniu nauczycieli, a Elżbieta Kowalik ukazuje, jak dzięki Bolesławowi Niemierce zmieniło się oblicze dydaktyki chemii. Kolejne autorki: Arleta Poręba-Konopczyńska, Ryta Suska-Wróbel i Iwona Majcher, przedstawiają w swych tekstach zagadnienia z obszaru nauczania/uczenia się przyrody i biologii. Tę część tomu kończą rozważania Grażyny Penkowskiej o zmianach w kształceniu informatycznym studentów pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego.

W dyskurs z poglądami Jubilata wchodzi tekst profesora Krzysztofa Kruszewskiego, który zachęca, by *mierzyć z umiarem, a z wynikami obchodzić się mądrze*. Z troski o jakość pomiaru dydaktycznego wyrasta także przedstawione przez Piotra M. Skorupińskiego zagadnienie trafności teoretycznej zrekonstruowane na podstawie wybranych prac Lee J. Cronbacha. Szeroko rozumiane konteksty teorii diagnostyki edukacyjnej znajdują rozwinięcie w kolejnych tekstach, zamieszczonych w rozdziale *W stronę diagnostyki*. Grażyna Szyling podejmuje zagadnienie wpływu dyskursu ekonomicznego na wybrane aspekty oceniania, Klemens Stróżyński rozpatruje problematykę komunikowania ocen, Michał Daszkiewicz poszukuje uwarunkowań istnienia *zdrowej szkoły*, natomiast Maria Groenwald dzieli się refleksją o więziach łączących członków diagnostycznej wspólnoty.

Tom zamyka laudacja skierowana do Jubilata przez Marię K. Szmigiel. Wyraża ona głęboką potrzebę dalszych spotkań z Profesorem, spotkań osobistych i za pośrednictwem nowych dzieł, potrzebę odczuwaną przez Współpracowników i uczniów.

Optymistyczną perspektywę zdaje się w tym względzie stwarzać *Pomiar wyników kształcenia*, który składa się tylko z trzech części. To zaś pozwala przypuszczać, że Profesor Bolesław Niemierko, znany z zamiłowania do konstrukcji czteroelementowych, w dziedzinie pomiaru i diagnostyki nie powiedział jeszcze ostatniego słowa.

*Maria Groenwald
Grażyna Szyling
Michał Daszkiewicz*